

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar (CYBE), başlıca bulaşma yolu korunmasız cinsel ilişki olan, çok sayıda bakteri, virüs, mantar ve parazitlerin ortaya çıkardığı hastalıkları kapsar. HIV'in neden olduğu AIDS ve Hepatit-B virüsünün neden olduğu sarılığın yanında bu hastalıklara örnek olarak, virüslerin neden olduğu cinsel organ sigilleri ve uçukları; bakterilerinin neden olduğu gonore (bel soğukluğu), frengi; parazitlerin neden olduğu uyuz ve kasık biti sayılabilir. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardan bir kısmı tedavi edilebilmekte, AIDS gibi bazı hastalıkların tedavisi ise bugün bilinmemektedir. Bazıları ise tedavi edilse dahi, daha sonraki yaşamda kısırlık ya da kanser açısından risk oluşturmaktadır.

CYBE'ler kadının anatomik özellikleri nedeniyle, erkekte kadına daha kolay bulaşır, genellikle kadınlarda daha şiddetli belirtilere neden olur ve daha kolay kalıcı hasar bırakırlar. Tüm bu özellikleri nedeniyle CYBE'ler önemli bir sağlık sorunudur ve bu konuda bilgisi olmayanları daha kolay "vurur".

NASIL BULAŞIR?

Hastalık etkeni bulunduran biriyle girilen korunmasız cinsel ilişki sonucu vajina, penis veya anüsten, vajinal, oral ya da anal ilişki ile bulaşır. Anal ilişki sırasında doku zarar görebileceğinden, bulaşma riski diğerlerine oranla daha fazladır. CYBE'ler hiç bir belirti vermeyebilirler. Bu nedenle sağlıklı görünen biriyle girilen cinsel ilişkiden hastalık kapmak ya da kendi hastalığını bilmeden başkalarına bulaştırmak çok kolaydır.

CYBE'ler ilişki sırasında salgı alışverişi dışında, herhangi bir nedenle etken bulunduran kan nakli, hasta biri tarafından kullanılmış iğne ile enjeksiyon, anneden bebeğine kan yoluyla ya da doğum sırasında, hatta kısmen emzirme, ustura bıçağı veya diş tedavisi ile de geçebilir.

CYBE'ler (HIV/AIDS, Hepatit-B, frengi, bel soğukluğu, klamidya vb.) aynı ortamda bulunma (tuvalet, hamam gibi), öpüşme, el sıkışma, hasta bireyin hazırladığı yemekleri yeme, aynı kapları kullanma, sinek, böcek ısırması ile size BULAŞMAZ.

BELİRTİLERİ NELERDİR?

Ne kadar etkili korunma olursa olsun CYBE'ler açısından herkes risk altındadır. Bu hastalıkların çoğunda erken tanı ve tedavi hem kişinin sağlığının tekrar oluşturulması, hem de hastalığın daha çok bulaşmasının engellenmesi açısından önemlidir. Cinsel temastan sonra hastalık belirtilerinin ortaya çıkması için geçen süre hastalıktan hastalığa fark gösterir. Her zaman belirti olmayabilir. Bazen de rahatsız etmeyecek kadar hafif belirtileri olabilir. Ancak, tedavi edilmediği sürece, belirtisiz enfeksiyonu olanlar, bilmeden hastalığı baskalarına bulaştırırlar.

Aşağıdaki belirtilerde CYBE olasılığı söz konusu olabilir ve kısa zamanda doktora başvurulmalıdır:

Kadınlar için:

- kasık ağrısı ve beraberinde akıntı
- düzensiz adet kanaması.
- idrar yaparken yanma
- her zamankinden farklı nitelikte vajinal akıntı (beyaz, grimsi, yeşil, sarı, köpüklü, iltihaplı, kokulu)
- genital bölgede siğil, ülser tipi lezyonlar
- ağrılı ya da güç cinsel ilişki.
- genital bölgeye özgü olmayan diğer CYBE belirtileri
- şüpheli cinsel ilişkiye girmiş olmak

Erkekler için:

- penis ucundan akıntı
- cinsel organlarda ağrılı/ağrısız açık yaralar ya da kabanklar, siğil ve uçuklar
- idrar yaparken yanma, sık idrara çıkma
- cinsel organda karıncalanma hissi ya da kaşıntı.
- kasıklarda şiş ve ağrılı bezeler.
- genital bölgeye özgü olmayan diğer CYBE belirtileri
- şüpheli cinsel ilişkiye girmiş olmak

NASIL KORUNABİLİRİM?

• Yeni tanıştığınız veya şüphelendiğiniz bir kişi ile cinsel ilişkide bulunacaksanız, ilk temastan başlamak üzere devamlı kondom (prezervatif, kaput) kullanınız ve kullanma tarifine tam olarak uyunuz. Kondom olarak lateks yapılı olan ve spermisit içerenler tercih edilmelidir (spermisitlerin aynı zamanda mikroorganizmaları etkisiz hale getirebilme özellikleri de bulunmaktadır).

- CYBE'si olduğunu bildiğiniz biriyle; özellikle açık yaraları,

döküntüleri, siğilleri, anormal vajinal, üretral akıntısı ya da diğer belirtileri varsa cinsel ilişkide bulunmayınız.

- Manikür pedikür yaptırırken, kulak deldirirken, dövme yaptırırken, diş hekiminizde ve herhangi bir sağlık kuruluşunda; sizin için kullanılan iğnelerin tek kullanımlık olmasına ve aletlerin steril olmasına dikkat ediniz.

- Güvenli cinsel ilişki kurunuz: Tek eşli cinsel yaşam hem sizin hem de partnerinizin sağlığını korumanın en güvenli yoludur, partnerinizin de tek eşli olduğundan emin olunuz. Tek eşli kalamıyorsanız, her cinsel ilişkide yeni bir kondom kullanınız, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonu olduğundan şüphe ettiğiniz insanlarla ise ilişkiye girmekten kaçınınız.

ŞÜPHELENİYORUM, NE YAPMALIYIM?

CYBE belirtilerinden kuşkulandığınızda mutlaka bir uzmana başvurun. Yakınmalarınız kaybolursa da, hastalıklar genellikle kendiliğinden iyileşmezler. Tedavi her zaman gerekir. "Kendi kendine ilaç alma" CYBE için doğru bir tedavi yolu değildir. İlaçlar, doktorun önerisi doğrultusunda, önerdiği süre ve dozda kullanılmalıdır. İlacı kullandıktan sonraki bir kaç gün içinde belirtiler kaybolursa bile tüm

ilaç bitene kadar ya da reçeteye önerilen gün sonuna kadar ilaçlar kullanılmalıdır. Aksi halde yararı değil zararı vardır. Doktor kontrolüne ve izlemlere mutlaka gidilmelidir. Hastalığın size bulaştığı andan sonra ve tedavi süresince hastalığı cinsel ilişkide bulunduğunuz herkese bulaştırabilirsiniz. Şayet, hasta olduğunuzu fark etmeden önce ilişkide bulduysanız, partnerinizin de CYBE açısından kontrol edilmesi gereklidir. Tedavi süresince de cinsel ilişkide bulunulmaması ya da ilişki olduğunda, siz veya eşinizin kondom kullanması her ikinizi de koruyacaktır.